

ОСНОВНІ ТЕЗИ ПОСЛАННЯ О. ЛУКАШЕНКА¹ ДО БІЛОРУСЬКОГО НАРОДУ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ЗБОРІВ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ 28 СІЧНЯ Ц.Р.

В. В. Ярмоленко, головний консультант відділу зовнішньої політики
центру зовнішньополітичних досліджень НІСД

28 січня ц.р. О. Лукашенко виголосив щорічне послання до білоруського народу та Національних зборів Республіки Білорусь (РБ)². Захід відбувся вперше після масових акцій протесту у серпні-вересні 2020 р. на території Білорусі (останнє звернення було виголошено напередодні президентських виборів – 4 серпня 2020 р.).

Висновки

Повторення тез риторики керівництва Росії, зокрема щодо «єдності слов'янських народів» та «загрози з боку колективного Заходу» свідчить про подальший рух О.Лукашенка у руслі зовнішньополітичного курсу РФ. Безпідставні недружні заяви на адресу України спрямовані на легітимізацію залучення Білорусі до здійснення Кремлем військового тиску на нашу державу.

Міжнародний та внутрішньополітичний контекст

Послання було виголошено на тлі низки актуальних викликів для РБ :

- **зовнішніх:** зростаючої воєнно-політичної напруги у Центральній та Східній Європі, через вимоги РФ обмежити присутність сил та військової інфраструктури НАТО у державах східного флангу, а також недопущення членства в Альянсі України

¹ Україна не визнала офіційні результати виборів президента Республіки Білорусь, що відбули 9 серпня 2020 р.

² Текстова версія послання: <https://president.gov.by/ru/events/aleksandr-lukashenko-28-yanvary-a-obratitsya-s-ezhegodnym-poslaniem-k-belorusskomu-narodu-i-nacionalnomu-sobraniyu>

та Грузії. Заплановані у період з 10 по 20 лютого ц.р. спільні військові навчання підрозділів ЗС РБ та РФ «Союзная решимость – 2022» на території Білорусі, враховуючи їх характер та масштаби, створюють тиск на Україну та держави НАТО. За цих обставин Білорусь ризикує бути втягнутою у потенційний конфлікт як плацдарм для розширення агресії з боку РФ;

- **внутрішніх:** реалізація конституційної реформи, метою якої є формальне збалансування повноважень між вищими гілками влади, зокрема через надання конституційного статусу Всебілоруським народним зборам (ВНЗ) – представницькому органу, якому буде передано низку повноважень президента РБ. 27 лютого ц.р. відбудеться всенародний референдум щодо нової редакції основного закону РБ, у якій відображено вказані зміни. Відповідні процеси відбуваються на тлі прагнення О. Лукашенка зберегти свій реальний вплив на тлі тиску Росії задля «демократизації» з метою формування у РБ автономних від нього проросійських політичних гравців.

Основні тези послання

Промова лідера Білорусі була побудована навколо «трьох питань до білоруського народу»: «Чи готові білоруси платити за власну оборону і безпеку?», «Чи готові білоруси платити за суверенітет і незалежність» та «Чи готовий білоруський народ бути ініціативним та працювати на себе?».

Основні меседжі щодо стану міжнародної безпеки та безпекової ситуації навколо Білорусі:

- **Війна можлива у випадку прямої агресії проти РБ, або у разі нападу на союзника Білорусі – Російську Федерацію,** з якою укладені союзні домовленості;
- Керівництво РБ не планує застосування військ у бойових діях на чужій території, зокрема в Україні. Білорусь не буде джерелом війни;
- Україна стає предметом закулісного торгу, її цілеспрямовано готують до агресії та формують вороже ставлення до «братських народів» включно з білорусами;
- Захід прагне «втопити у крові» «слов'янське братерство». Слід зберігати спільне коріння російського, білоруського та українського народу. **«Ми повернемо Україну у лоно нашого слов'янства»;**
- У разі агресії проти РБ на території Білорусі буде розгорнуто «сотні тисяч російських військ»;
- РБ прагне миру, ніколи не створювала проблем для сусідів;

- Біля західних кордонів РБ концентрується військова інфраструктура наступального характеру. Сусідні держави на західних рубежах РБ змушені йти у фарватері зовнішньої політики США, щоб не залишитися «окраїною Європи»;
- «Розв'язання війни» для Литви може стати «кінцем її державності та розвитку»;
- Польща прагне регіонального лідерства, якого намагається досягнути через протиборство з РФ та втручання у внутрішні справи сусідніх держав (Білорусі, Росії, Казахстану). Мілітаризація Польщі здійснюється з метою в тому числі захоплення «всієї Білорусі»;
- Ситуація в Казахстані – Захід розхитує пострадянський простір для послаблення Росії;
- Сферу національної безпеки РБ необхідно підняти на якісно новий рівень, що передбачає закупівлю новітньої зброї, зокрема ракетної;
- Розвиток відносин із союзниками у рамках ОДКБ³ стало ключовим інструментом регіональної безпеки. Нова Воєнна доктрина Союзної держави покликана суттєво посилити гарантії миру в регіоні.

Основні меседжі щодо розвитку інтеграції у рамках Союзної держави:

- Пріоритетним партнером у нарощуванні та диверсифікації експорту є Росія;
- Суть розвитку Союзної держави – це створення основи для економічної інтеграції. **РФ не має наміру поглинути РБ**;
- «Коллективний Захід» сам штовхає до поглиблення інтеграції РБ та РФ;
- Відносини з РФ закладають фундамент для розвитку інших інтеграційних угруповань на просторі СНД.

Основні меседжі щодо внутрішньополітичного розвитку РБ:

- Події серпня 2020 р. в Білорусі необхідно розглядати у геополітичному ключі – як прагнення нав'язати інший шлях розвитку для держави;
- Нова Конституція має поставити крапку у дискусіях про форму правління та зменшити президентські повноваження;
- Проведення наступних виборів президента залежать від безпекової ситуації в державі та регіоні.

³ Організація договору про колективну безпеку, куди крім РБ та РФ входять також Вірменія, Казахстан, Киргизстан та Таджикистан.